

Regeringens proposition

1984/85: 23

om avdrag för förskottsräntor samt om vissa andra frågor rörande
inkomstskatt och folkbokföring;

beslutad den 4 oktober 1984.

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har upptagits i
bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

OLOF PALME

KJELL-OLOF FELDT

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att den begränsning som gäller vid 1982–1985 års taxeringar i fråga om rätten till avdrag för ränta som erlagts i förskott görs permanent. Vidare föreslås en förlängning med två år av den särskilda lagstiftning om skattefrihet för vissa stipendier som gäller vid 1984 och 1985 års taxeringar. Den tillfälliga bestämmelsen om avdrag för ökade levnadskostnader i fråga om arbete inom byggnads- och anläggningsbranschen föreslås gälla även vid 1986 års taxering. Viss reglering föreslås av den skattemässiga behandlingen av och skyldigheten att lämna kontrolluppgift för bidrag till arbetslösa som startar egen rörelse och till ungdomar som bedriver sådan rörelse. Slutligen tas upp vissa följdändringar i anledning av ändrade regler för mönstring och registrering av sjömän.

1 Förslag till

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)

Härigenom föreskrivs att 41 §, punkt 12 av anvisningarna till 32 § och punkt 3 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen (1928: 370) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

41 §¹

Inkomst av jordbruksfastighet eller rörelse skall beräknas enligt bokföringsmässiga grunder, i den mån dessa icke stå i strid med särskilda bestämmelser i denna lag. Även inkomst av annan fastighet beräknas enligt bokföringsmässiga grunder i de fall som angivas i punkt 1 av anvisningarna.

I andra fall än som nu sagts eller som anges i punkt 4 a av anvisningarna skall intäkt anses hava åtnjutits det beskattningsår, under vilket intäkten blivit för den skattskyldige tillgänglig för lyftning, och skall utgift eller omkostnad anses belöpa på det beskattningsår, varunder utgiften betalats eller omkostnaden ägt rum. Sådan speciell skatt, avgift eller ränta, som ingår i slutlig eller tillkommande skatt enligt uppbördslagen, ävensom ränta å kvarstående skatt enligt samma lag anses dock belöpa på det beskattningsår då den slutliga eller tillkommande skatten påförts.

I fråga om inkomst av annan fastighet som inte skall beräknas enligt bokföringsmässiga grunder samt inkomst av kapital gäller beträffande ränta som har erlagts i förskott att avdrag vid 1982–1985 års taxeringar inte medges för den del av räntan som belöper på tid efter taxeringsårets utgång. För ränta som enligt denna bestämmelse inte kunnat dras av omedelbart medges avdrag med lika stora belopp varje år under återstoden av den tid som förskottsbetalningen har avsett.

I fråga om inkomst av annan fastighet som inte skall beräknas enligt bokföringsmässiga grunder samt inkomst av kapital gäller beträffande ränta som har erlagts i förskott att avdrag inte medges för den del av räntan som belöper på tid efter taxeringsårets utgång. För ränta som enligt denna bestämmelse inte kunnat dras av omedelbart medges avdrag med lika stora belopp varje år under återstoden av den tid som förskottsbetalningen har avsett.

Anvisningar till 32 §

12.² Sjukpenning enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring, lagen (1954: 243) om yrkesskadeförsäkring, lagen (1976: 380) om arbetsskadeförsäkring, lagen (1977: 265) om statligt personskadeskydd och lagen (1977: 267) om krigsskadeersättning till sjömän utgör skattepliktig intäkt av tjänst om sjukpenningen grundas på inkomst, som hänför sig till tjänst och för sig eller tillsammans med annan sjukpenninggrundande inkomst uppgår till 6 000 kronor eller högre belopp för år. Till intäkt av tjänst hänföres under nämnda förutsättningar också ersättning enligt lagen (1956: 293) om

¹ Senaste lydelse 1983: 452.

² Senaste lydelse 1984: 527.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

ersättning åt smittbärare samt annan lag eller författning, som utgått annorledes än på grund av försäkring, som nyss sagts, till någon vid sjukdom eller olycksfall i arbete eller på grund av militärtjänstgöring.

Föräldrapenning och vårdbidrag enligt lagen om allmän försäkring utgör skattepliktig intäkt av tjänst, dock ej sådan del av vårdbidrag som utgör ersättning för merkostnader.

Timstudiestöd, inkomstbidrag och vuxenstudiebidrag enligt studiestöds-lagen (1973: 349), utbildningsbidrag för doktorander och timersättning vid grundläggande utbildning för vuxna räknas som skattepliktig intäkt av tjänst.

Dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa, kontant arbetsmarknadsstöd, statsbidrag motsvarande dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa eller kontant arbetsmarknadsstöd som lämnas till arbetslös som startar egen rörelse samt ersättning enligt 14 och 15 §§ lagen (1983:1070) om arbete i ungdomslag hos offentliga arbetsgivare räknas som skattepliktig intäkt av tjänst.

Dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa, kontant arbetsmarknadsstöd, statsbidrag motsvarande dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa eller kontant arbetsmarknadsstöd som lämnas till arbetslös som startar egen rörelse, ersättning enligt 14 och 15 §§ lagen (1983:1070) om arbete i ungdomslag hos offentliga arbetsgivare samt *stöd enligt 6 § förordningen (1983:1079) om statsbidrag till verksamheten med ungdomslag, m. m.* räknas som skattepliktig intäkt av tjänst.

Dagpenning vid utbildning och tjänstgöring inom totalförsvaret räknas som skattepliktig intäkt av tjänst.

Detsamma gäller dagpenning och stimulansbidrag, vilka enligt av regeringen eller av statlig myndighet meddelade bestämmelser utgå till deltagare i arbetsmarknadsutbildning samt med dem i fråga om sådana bidrag likställda.

till 33 §

3.³ Har skattskyldig i sin tjänst verkställt resor utom den vanliga verksamhetsorten, äger han rätt att åtnjuta avdrag icke blott för kostnaden för själva resan utan jämväl för den *ökning* i levnadskostnaden, som den skattskyldige kan hava fått vidkännas på den grund, att han vistats utom sin vanliga verksamhetsort, såsom för hotellrum, *ökad* kostnad för föda osv. Därest i tjänst, som avses i punkt 4 andra stycket av anvisningarna till 32 §, anvisats särskild ersättning för kostnaderna, får avdrag dock icke äga rum. Hava jämlikt 25 § första stycket 3) taxeringslagen traktamentsersättningar och andra ersättningar icke upptagits såsom intäkt, må ej heller de emot ersättningarna svarande kostnaderna avdragas.

I första stycket avsedd ökning i levnadskostnaden skall, där den skattskyldige icke visar större ök-

I första stycket avsedd ökning i levnadskostnaden skall, där den skattskyldige icke visar större ök-

³ Senaste lydelse 1983: 1051.

Nuvarande lydelse

ning, anses hava uppgått till ett belopp motsvarande den ersättning som av arbetsgivaren utgivits för kostnadens täckande (traktamente), dock högst till belopp som i enlighet med vad nedan i detta stycke sägs motsvarar största normala ökning i levnadskostnaden. Riksskatteverket fastställer för varje kalenderår ett belopp (normalbelopp) motsvarande största normala ökning i levnadskostnaden för ett dygn. Har resan varit förenad med övernattnings skall den anses hava varit det antal dygn som motsvarar antalet övernattnings. Har resan ägt rum utan samband med övernattnings skall såsom största normala ökning i levnadskostnaden räknas: fyra tiondels normalbelopp, när förrättningen varat mer än tio timmar i följd, samt två tiondels normalbelopp, när förrättningen eljest varat mer än fyra timmar i följd. Omfattar vistelse på en och samma ort längre tid än 15 dygn i följd, skall från och med det sextonde dygnet såsom största normala ökning i levnadskostnaden räknas sex tiondelar av normalbeloppet. Vid 1984 och 1985 års taxeringar skall för skattskyldig som vid arbete inom byggnads- och anläggningsbranschen fortlöpande haft sin arbetsplats förlagd till en och samma ort utanför den vanliga verksamhetsorten under längre tid än två år för tid därefter såsom största normala ökning i levnadskostnaden anses ett belopp motsvarande den del av normalbeloppet som avser kost vid förrättning som pågått längre tid än 15 dygn ökat med faktisk kostnad för logi på arbetsorten. Vill skattskyldig visa att kostnadsökningen i en och samma tjänst varit större än avdrag som beräknats i enlighet med vad nu sagts, skall utredningen avse hans samtliga förrättningar i nämnda tjänst under beskattningsåret; dock att i fråga om

Föreslagen lydelse

ning, anses hava uppgått till ett belopp motsvarande den ersättning som av arbetsgivaren utgivits för kostnadens täckande (traktamente), dock högst till belopp som i enlighet med vad nedan i detta stycke sägs motsvarar största normala ökning i levnadskostnaden. Riksskatteverket fastställer för varje kalenderår ett belopp (normalbelopp) motsvarande största normala ökning i levnadskostnaden för ett dygn. Har resan varit förenad med övernattnings skall den anses hava varit det antal dygn som motsvarar antalet övernattnings. Har resan ägt rum utan samband med övernattnings skall såsom största normala ökning i levnadskostnaden räknas: fyra tiondels normalbelopp, när förrättningen varat mer än tio timmar i följd, samt två tiondels normalbelopp, när förrättningen eljest varat mer än fyra timmar i följd. Omfattar vistelse på en och samma ort längre tid än 15 dygn i följd, skall från och med det sextonde dygnet såsom största normala ökning i levnadskostnaden räknas sex tiondelar av normalbeloppet. Vid 1984–1986 års taxeringar skall för skattskyldig som vid arbete inom byggnads- och anläggningsbranschen fortlöpande haft sin arbetsplats förlagd till en och samma ort utanför den vanliga verksamhetsorten under längre tid än två år för tid därefter såsom största normala ökning i levnadskostnaden anses ett belopp motsvarande den del av normalbeloppet som avser kost vid förrättning som pågått längre tid än 15 dygn ökat med faktisk kostnad för logi på arbetsorten. Vill skattskyldig visa att kostnadsökningen i en och samma tjänst varit större än avdrag som beräknats i enlighet med vad nu sagts, skall utredningen avse hans samtliga förrättningar i nämnda tjänst under beskattningsåret; dock att i fråga om

Nuvarande lydelse

avdrag för ökning i levnadskostnaden från och med det sextonde dygnet i följd på en och samma ort eller under förrättning å utrikes ort levnadskostnadsökningen må beräknas för varje förrättning för sig.

Avdrag för ökade levnadskostnader är däremot icke medgivet enbart på den grund, att den skattskyldige har sitt arbete på annan ort än den, där han har sin bostad. Har den skattskyldige bosatt sig på annan ort än den, där han har tjänst eller anställning, eller antagit arbete, som skall utföras på annan ort än den, där han är bosatt, är avdrag i regel icke medgivet. Avdrag medgives dock för det fall, att anställningen avser endast en kortare tid eller skall bedrivas å flera olika platser eller det av annan anledning icke skäligen kan ifrågasättas, att den skattskyldige skall avflytta till den ort, där arbetet skall utföras.

Oavsett vad i nästföregående stycke sägs äger skattskyldig, som på grund av sitt arbete bosatt sig på annan ort än den där hans familj är bosatt, därest det med avseende på makes förvärvsverksamhet, svårighet att anskaffa familjebostad eller annan därmed jämförlig omständighet icke skäligen kan ifrågasättas, att familjen skall avflytta till den skattskyldiges bostadsort, åtnjuta avdrag för den ökning i levnadskostnaden som föranledes av den skilda bosättningen. Om båda makarna äro berättigade till sådant avdrag, skall, där makarna ej överenskommit om annan fördelning, det sammanlagda avdraget tillkomma dem med hälften var. Vad här sagts skall, såvitt avser makar, icke äga tillämpning i fall som i 52 § 2 mom. sägs.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985 och tillämpas första gången vid 1986 års taxering.

Föreslagen lydelse

avdrag för ökning i levnadskostnaden från och med det sextonde dygnet i följd på en och samma ort eller under förrättning å utrikes ort levnadskostnadsökningen må beräknas för varje förrättning för sig.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1983: 447) om viss skattefrihet för stipendier enligt 19 § kommunalskattelagen (1928: 370)

Härigenom föreskrivs att lagen (1983: 447) om viss skattefrihet för stipendier enligt 19 § kommunalskattelagen (1928: 370) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

I stället för bestämmelserna angående stipendier i 19 § kommunalskattelagen (1928: 370) skall vid 1984 och 1985 års taxeringar gälla följande.

Stipendium som är avsett för mottagarens utbildning och inte utgör ersättning för arbete som har utförts eller skall utföras för utgivarens räkning räknas icke till skattepliktig inkomst.

Föreslagen lydelse

I stället för bestämmelserna angående stipendier i 19 § kommunalskattelagen (1928: 370) skall vid 1984–1987 års taxeringar gälla följande.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985.

3 Förslag

Lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623)

Härigenom föreskrivs att 37 § 1 mom. taxeringslagen (1956: 623)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

37 §

Nuvarande lydelse

1 mom.² Till ledning vid inkomsttaxering och registrering av preliminär A-skatt, som har innehållits genom skatteavdrag, skall varje år utan anmaning avlämnas uppgifter (*kontrolluppgifter*) för det föregående kalenderåret enligt följande uppställning.

<i>Uppgiftsskyldig</i>	<i>Vem uppgiften skall avse</i>	<i>Vad uppgiften skall avse</i>
3 g. Den som utgett ersättning enligt 14 eller 15 § lagen (1983: 1070) om arbete i ungdomslag hos offentliga arbetsgivare.	Den som uppburit ersättningen.	Utgivet belopp som uppgår till sammanlagt minst 100 kronor för hela året.

Föreslagen lydelse

1 mom. Till ledning vid inkomsttaxering och registrering av preliminär A-skatt, som har innehållits genom skatteavdrag, skall varje år utan anmaning avlämnas uppgifter (*kontrolluppgifter*) för det föregående kalenderåret enligt följande uppställning.

<i>Uppgiftsskyldig</i>	<i>Vem uppgiften skall avse</i>	<i>Vad uppgiften skall avse</i>
3 g. Den som utgett ersättning enligt 14 eller 15 § lagen (1983: 1070) om arbete i ungdomslag hos offentliga arbetsgivare eller stöd enligt 6 § förordningen (1983: 1079) om statsbidrag till verksamheten med ungdomslag, m. m.	Den som uppburit ersättningen eller stödet.	Utgivet belopp som uppgår till sammanlagt minst 100 kronor för hela året.
3 h. Länsarbetsnämnd.	Den som uppburit statsbidrag motsvarande dagpenning från erkänd arbetslöshetskassa eller konstant arbetsmarknads-	Utgivet belopp som uppgår till sammanlagt minst 100 kronor för hela året.

¹ Lagen omtryckt 1971: 399.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 773.

² Senaste lydelse 1984: 102.

*Föreslagen lydelse
stöd som lämnas till
arbetslös som startar
egen rörelse.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985 och tillämpas såvitt avser 37 § 1 mom. punkt 3 h första gången i fråga om kontrolluppgift till ledning vid 1985 års taxering och i övrigt första gången i fråga om kontrolluppgift till ledning vid 1986 års taxering.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1958: 295) om sjömansskatt

Härigenom föreskrivs att 7 § 2 mom. lagen (1958: 295) om sjömansskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

2 mom² I särskilda fall *må* sjömansskattenämnden *föreskriva*, att sjömansskatt skall erläggas enligt tabellerna F och FT *jämväl* vid anställning ombord på fartyg, som huvudsakligast *användes* i närfart.

Nämnden *må* i särskilda fall *medgiva*, att denna lag tillämpas vid anställning ombord på lastfartyg, som huvudsakligast *användes* i inre fart, om fartyget har certifikat för stor kustfart och tidvis även nyttjas i sådan fart *samt är försett med giltig sjömansrulla*. Därvid skall sjömansskatt erläggas enligt tabellerna N och NT.

(Se vidare anvisningarna.)

2 mom. I särskilda fall *får* sjömansskattenämnden *besluta*, att sjömansskatt skall erläggas enligt tabellerna F och FT *även* vid anställning ombord på fartyg, som huvudsakligast *används* i närfart.

Nämnden *får* i särskilda fall *medge*, att denna lag tillämpas vid anställning ombord på lastfartyg, som huvudsakligast *används* i inre fart, om fartyget har certifikat för stor kustfart och tidvis även nyttjas i sådan fart. Därvid skall sjömansskatt erläggas enligt tabellerna N och NT.

(Se vidare anvisningarna.)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985.

¹ Lagen omtryckt 1970: 933.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 777.

² Senaste lydelse 1982: 420.

5 Förslag till

Lag om ändring i folkbokföringsförordningen (1967: 198)

Härigenom föreskrivs att 27 § folkbokföringsförordningen (1967: 198) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som icke är bosatt på någon fastighet i den församling där han skall kyrkobokföras *bokföres* under rubrik på församlingen skrivna om annat ej följer av 19, 20, 23 eller 24 §. Den som saknar känt hemvist eller, i fråga om nomadiserande same, känt huvudviste *bokföres* under rubrik utan känt hemvist. Den som är *in-skriven* i sjömansregistret får dock ej bokföras under rubrik utan känt hemvist.

Pastorsämbete får pröva om person som saknar bestämt hemvist i församlingen i stället för att bokföras enligt första stycket kan behålla sin tidigare kyrkobokföring. Beslutas vid mantalsskrivning att han icke skall uppföras på viss fastighet i mantalslängden, *bokföres* han enligt första stycket.

*Föreslagen lydelse*27 §¹

Den som icke är bosatt på någon fastighet i den församling där han skall kyrkobokföras *bokförs* under rubrik på församlingen skrivna, om annat ej följer av 19, 20, 23 eller 24 §. Den som saknar känt hemvist eller, i fråga om nomadiserande same, känt huvudviste *bokförs* under rubrik utan känt hemvist. Den som *enligt uppgift* i sjömansregistret *tjänstgjort till sjöss under det innevarande eller närmast föregående kalenderåret* får dock ej bokföras under rubrik utan känt hemvist.

Pastorsämbetet får pröva om en person som saknar bestämt hemvist i församlingen i stället för att bokföras enligt första stycket kan behålla sin tidigare kyrkobokföring. Beslutas vid mantalsskrivning att han icke skall uppföras på viss fastighet i mantalslängden, *bokförs* han enligt första stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1985.

¹ Senaste lydelse 1969: 312.

FINANSDEPARTEMENTET

Utdrag
PROFOKOLL
vid regeringssammanträde
1984-10-04

Närvarande: statsministern Palme, ordförande, och statsråden I. Carlsson, Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Andersson, Boström, Bodström, Göransson, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Thunborg, Wickbom

Föredragande: statsrådet Feldt

Proposition om regler för förskottsräntor samt om vissa andra frågor rörande inkomstskatt och folkbokföring

1 Inledning

Avdragsrätten för räntor som erlagts i förskott ändrades vid årsskiftet 1981–1982 i anledning av den förestående inkomstskattereformen. Ändringen, som är tidsbegränsad till 1982–1985 års taxeringar, innebär att avdragsrätt inte längre skall omedelbart medges för räntor som belöper på tid efter taxeringsåret. Jag avser att i det följande föreslå att denna begränsning av avdragsrätten görs permanent.

Jag kommer även att föreslå att den vid 1984 och 1985 års taxeringar gällande skattefriheten för vissa stipendier förlängs att gälla även vid 1986 och 1987 års taxeringar.

Vidare föreslås att den särskilda bestämmelsen om avdrag för ökade levnadskostnader som gäller vid 1984 och 1985 års taxeringar för arbetare inom byggnads- och anläggningsbranschen även skall gälla vid 1986 års taxering.

Jag kommer även att föreslå att den skattemässiga behandlingen och skyldigheten att lämna kontrolluppgift regleras för bidrag som utgår till arbetslösa som startar egen rörelse och till ungdomar som bedriver sådan rörelse.

Ändringar föreslås även av bestämmelser i lagen (1958:295) om sjömansskatt och folkbokföringsförordningen (1967:198). Förslagen utgör följdändringar till att ett system med enklare mönstring och registrering av sjömän beslutats.

2 Avdrag för förskottsräntor

Avdrag för ränta skall göras i den förvärvskälla vartill skulden hör. Avdragsreglerna är olika utformade för olika förvärvskällor. Om inkomst av förvärvskälla skall beräknas enligt bokföringsmässiga grunder medges avdrag för ränteutgifter med hänsyn till den tid som räntan avser. Detta innebär att omedelbart avdrag inte medges för en förskottsränta som belöper på tid efter beskattningsårets utgång. Vad nu sagts gäller i fråga om inkomst av jordbruksfastighet och rörelse samt i vissa fall inkomst av annan fastighet.

Den s. k. kontantprincipen gäller däremot för övriga inkomstslag. Hit hör inkomst av kapital och normalt inkomst av annan fastighet som schablonbeskattas. Kontantprincipen innebär i princip att avgörande för avdragsrätten är den tidpunkt när räntan faktiskt har betalats. Detta gäller även om ränteutgiften avser ett flertal år.

Under år 1982 infördes som nämnts en begränsning av avdragsrätten för räntor som erlagts i förskott (prop. 1981/82: 80, SkU 27, rskr 130, SFS 1982: 42). Denna begränsning gäller de skattskyldiga för vilka avdragsrätten bestäms enligt kontantprincipen och gäller endast vid 1982–1985 års taxeringar. Det främsta skälet till att införa denna begränsning var att förhindra att den väntade inkomstskattereformen skulle urholkas i viktiga delar. Ett annat skäl som nämdes var att förskottsräntor även i vissa andra fall kommit att utnyttjas i skatteflyktsbetonade arrangemang. Reglerna gjordes tidsbegränsade och omfattar tiden fram till dess inkomstskattereformen är fullt genomförd år 1985 (taxeringsåren 1982–1985).

Begränsningen av rätten till avdrag för förskottsräntor har enligt min mening uppfyllt de syften som låg bakom införandet. Även efter det att skattereformen är genomförd vid kommande årsskifte finns det emellertid skäl som gör att samma begränsning bör gälla även i framtiden. Ett viktigt sådant skäl – utöver risken för skatteflyktsåtgärder – är att förskottsräntor medför kontrollproblem vid taxeringen om ingen begränsning av avdragsrätten finns. Jag föreslår därför att tidsbegränsningen i lagstiftningen upphör. Detta föranleder ändring i 41 § kommunalskattelagen (1928: 370), KL.

3 Skattefrihet för vissa stipendier

Stipendier som utgår till studerande vid undervisningsanstalter eller som annars är avsedda för mottagarens utbildning är inte skattepliktig intäkt (19 § KL). För skattefrihet har i praxis krävts att en som stipendium betecknad ersättning är av renodlat benefik natur. Om stipendiet har utgivits av arbetsgivare eller någon honom närstående till anställd har i praxis stipendiet ansetts utgöra ersättning för arbete och således beskat-

tats. Delvis likartade överväganden har gjorts beträffande stipendier från uppdragsgivare till uppdragstagare.

Om stipendiet utgått för deltagande i en facklig kurs har stipendiet tidigare beskattats om mottagaren har haft någon form av förtroendeuppdrag inom den fackliga organisationen.

För att ändra på de otillfredsställande beskattningsförhållandena i sistnämnda fall föreslog regeringen i propositionen 1982/83: 157 om följdlagstiftning till inkomstskattereformen, m.m. att sådana stipendier skulle vara skattefria. Riksdagen biföll förslaget med den ändringen att lagstiftningen om skattefriheten endast skulle gälla vid 1984 och 1985 års taxeringar (SkU 1982/83: 50, rskr 52, SFS 1983: 447).

Skatteutskottet ansåg att av riksskatteverket (RSV) uttalade farhågor för att lagstiftningen kunde komma att missbrukas var värda beaktande och ansåg sig därför böra förorda att lagstiftningen i ett inledningsskede gjordes provisorisk. Utskottet förutsatte att RSV nog skulle följa de nya bestämmelsernas praktiska tillämpning. Utskottet ansåg att regeringen mot bakgrund av vunna erfarenheter fick återkomma med nytt förslag.

Enligt vad jag har inhämtat från RSV har de erfarenheter som hittills vunnits varit av mycket begränsad omfattning och utfallet kan bedömas först sedan det företagits mer ingående undersökningar. Dessa skulle i första hand syfta till att utröna om reglerna har föranlett nya former av stipendiegivning som inte förutsågs vid lagstiftningens tillkomst. Den tid som förflutit sedan lagens tillkomst har inte medgivit inhämtande av tillräckligt underlag för en tillförlitlig bedömning av utfallet av lagen. Jag anser därför att lagen (1983: 447) om viss skattefrihet för stipendier enligt 19 § kommunalskattelagen (1928: 370) bör utsträckas att gälla ytterligare två år så att en säkrare utvärdering kan göras av lagens tillämpning. Det är därvid viktigt att RSV nog följer utvecklingen på detta område.

4 Avdrag för ökade levnadskostnader för arbete inom byggnads- och anläggningsbranschen

Den som företar tjänsteresor utanför sin vanliga verksamhetsort har rätt till avdrag för kostnader för resan och för de ökade levnadskostnader som uppkommer under tjänsteresan. Med vanlig verksamhetsort avses i princip den anställdes tjänsteställe. Anställda inom bl. a. byggnads- och anläggningsbranschen saknar emellertid tjänsteställe. För dem anses bostadsorten normalt utgöra den vanliga verksamhetsorten. Avdrag medges således vid tjänsteresa utanför bostadsorten. Avdraget beräknas enligt en schablonregel, som innebär att avdrag kan medges med belopp motsvarande uppbyggt traktamente, dock högst ett normalbelopp som RSV fastställer varje år. I anvisningar som utfärdats av RSV sägs att avdrag såsom för tjänsteresa i regel inte bör medges om den anställde fortlöpande haft sin

arbetsplats på en och samma ort under längre tid än två år, den s.k. tvåårsregeln. För tid efter tvåårsperiodens utgång bedöms rätten till avdrag för merutgifter enligt andra regler.

I avvaktan på att beredningen i regeringskansliet skulle bli slutförd av traktamentsbeskattningssakkunnigas (B 1978:02) – numera förmånsbeskattningskommittén – betänkande (SOU 1983: 3) Skatteregler om traktamenten m. m. föreslog regeringen att anställda inom byggnads- och anläggningsbranschen även efter tvåårsperioden skulle medges avdrag dels för faktiska kostnader för logi på arbetsorten och dels med visst schablonbelopp för övriga kostnader (prop. 1983/84: 68 om vissa avdrag för kostnader för intäkternas förvärvande, m. m.). Bestämmelserna föreslogs gälla vid 1984 och 1985 års taxeringar. Riksdagen biföll förslaget (SkU 1983/84: 16, rskr 106, SFS 1983: 1051).

Beredningen i regeringskansliet av traktamentsbeskattningssakkunnigas förslag är emellertid ännu inte avslutad. Jag föreslår därför att den tillfälliga lösningen i punkt 3 andra stycket av anvisningarna till 33 § KL för anställda inom byggnads- och anläggningsbranschen skall gälla även vid 1986 års taxering.

5 Bidrag till arbetslösa och ungdomar som startar egen rörelse

Riksdagen antog under år 1983 lagen (1983: 1070) om arbete i ungdomslag (prop. 1983/84: 46, AU 12, rskr 104). För arbetet i ungdomslag utgår lön enligt kollektivavtal. För beskattningen av lönen behövdes ingen särskild reglering men ersättning enligt lagen kan i vissa fall utgå utan att arbete utförs, bl. a. när arbete inte anvisas inom föreskriven tid. Särskilda bestämmelser har införts i KL och taxeringslagen (1956: 650), TL, om att denna ersättning är skattepliktig och om skyldighet att lämna kontrolluppgift (SFS 1983: 1075 och 1076). I anslutning till lagstiftningen om arbete i ungdomslag infördes en möjlighet till bidrag under begränsad tid för ungdomar som i stället för att delta i arbete i ungdomslag ägnar sig åt arbete i egen rörelse [6 § förordningen (1983: 1079) om statsbidrag till verksamheten med ungdomslag, m. m.]. Någon reglering av beskattningen av detta bidrag kom emellertid inte till stånd. Bidraget är av samma natur som lön och annan ersättning enligt lagstiftningen om ungdomslag och bör givetvis behandlas på samma sätt vid beskattningen. En uttrycklig bestämmelse om skatteplikt och skyldighet att lämna kontrolluppift bör därför tas in i punkt 12 av anvisningarna till 32 § KL resp. 37 § 1 mom. TL.

Enligt förordningen (1984: 523) om försöksverksamhet med bidrag till arbetslösa som startar egen rörelse kan statsbidrag utgå under ett inledningsskede till arbetslösa som startar egen rörelse. Genom en ändring i punkt 12 av anvisningarna till 32 § KL klagjordes att detta bidrag är skattepliktigt (AU 1983/84: 24, rskr 385, SFS 1984: 527). Även i fråga om

detta bidrag bör i 37 § 1 mom. TL införas en bestämmelse om kontrolluppgiftsskyldighet.

6 Vissa frågor angående sjömän

I betänkande (Ds K 1981: 10) Enklare mönstring och bättre registrering av sjömän föreslogs bl. a. ändrade regler för mönstring och registrering av sjömän. Vidare föreslogs en ändring i lagen (1958: 295) om sjömansskatt, SjöL, och en ändring i folkbokföringsförordningen (1967: 198), FBF, avseende sjömän.

Regeringen föreslog i anledning av betänkandet riksdagen nya regler för mönstring och registrering av sjömän (prop. 1983/84: 1). Förslagen bifölls av riksdagen (TU 1983/84: 3, rskr 22, SFS 1983: 929–932). Frågan om ikraftträdandet av reformen delegerades till regeringen. Enligt vad jag har inhämtat av chefen för kommunikationsdepartementet avser denne föreslå regeringen att reformen träder i kraft den 1 januari 1985.

I den nämnda propositionen uttalade chefen för kommunikationsdepartementet att kravet på sjömansrulla i mönstringslagen (1983: 929) blir så generellt att det inte längre kan användas i SjöL för att skilja mellan olika kategorier av fartyg i sjömansskattehänseende. Sjöfartsverket och RSV hade tillstyrkt den härav föranledda ändringen som i princip biträdades av chefen för kommunikationsdepartementet. En ändring ansågs emellertid böra anstå till dess att tidpunkten för ikraftträdandet av reformen om ändrad mönstring och registrering av sjömän närmare kunde bestämmas. Som nämnts avses reformen träda i kraft den 1 januari 1985. Jag föreslår att den föreslagna ändringen i 7 § 2 mom. SjöL genomförs och träder i kraft nämnda datum.

I betänkandet föreslogs som nämnts även en ändring i 27 § FBF.

Förslaget innebar att den som enligt uppgift i sjömansregistret tjänstgjort till sjöss under det innevarande eller närmast föregående kalenderåret inte får kyrkobokföras under rubriken utan känt hemvist. Förslaget utgjorde följdändringar dels till förslaget att föra sjömansregistret med hjälp av ADB och dels till förslaget till mönstringslag som inte innehåller någon regel om avregistrering ur registret. Enligt tidigare bestämmelser skulle nämligen sjöman som under ett kalenderår inte utövat sjömansyrket på svenskt handelsfartyg avföras ur registret. Förslagen i fråga om sjömansregister och mönstringslag bifölls av riksdagen. RSV, som yttrat sig över förslaget, hade ingen erinran mot detta. Jag anser att även detta förslag bör genomföras. Ändringen bör träda i kraft den 1 januari 1985.

7 Upprättade lagförslag

I enlighet med det anförda har inom finansdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370),
2. lag om ändring i lagen (1983: 447) om viss skattefrihet för stipendier enligt 19 § kommunalskattelagen (1928: 370),
3. lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623),
4. lag om ändring i lagen (1958: 295) om sjömansskatt,
5. lag om ändring i i folkbokföringsförordningen (1967: 198).

Förslagen är av så enkel beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

8 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen.

9 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.